Suomen luonnonsuojeluliitto

U 73/2018 vp.
Erityisasiantuntija Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto
YmV 4.12.2018

Valtioneuvoston kirjelmä yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista ehdotuksista

Komission esityksessä on esityksiä tehdä maataloudesta myös paremmin ympäristöllisesti kestävää. Näin se tuottaisi myös nykyistä puhtaampaa vettä ja ilmaa sekä rikasta luontoa ja elävää maaseutua.

Komission esitys siirtää jo nyt hyvin paljon valtaa jäsenmaille. Monet jäsenmaat haluaisivat nyt vielä lisää vapauksia jäljelle jääneistäkin rajoituksista. U-kirjeessä on Suomenkin kannaksi monia ehdotuksia, jotka vesittäisivät komission esityksiä– ja tekisivät niiden tavoitteiden saavuttamisesta mahdottomia.

Ensimmäisenä esimerkkinä *suorien tukien katto*: Maatalouden suorat tuet kiihdyttävät maan, tuotannon ja tukien keskittymistä isompiin ja yhä teollisempiin tiloihin. Se johtaa pientilojen kadotessa myös maaseudun autioitumiseen. Siksi komissio on esittänyt tukileikkuria. Valtioneuvosto esittää kuitenkin, että jäsenvaltiot saisivat päättää itse sen rajat. Tämä johtaisi kuitenkin siihen, että tukileikkuri tuskin toteutuisi ainakaan niissä maissa, joissa sitä eniten tarvittaisiin – eli joissa tuotanto on meitä keskittyneempää isoihin tiloihin.

Toiseksi U-kirjeessä esitetään I-pilarin ns. *ympäristöjärjestelmän* tekemistä vapaaehtoiseksi myös jäsenmaille eikä vain viljelijöille. Tämä leikkaisi kuitenkin ympäristötoimien rahoitusta varsinkin niissä maissa, joissa II-pilarin ympäristökorvaukset eivät ole yhtä laajassa käytössä kuin Suomessa. Se olisi ongelmallista meilläkin tilanteessa, missä EU:n budjettikehys merkitsee suurta leikkausta II-pilarin ympäristörahoista. Valtionvarainministeriö on monissa kokouksissa todennut, että mahdollisuuksia lisätä kotimaista lisärahoitusta II-pilariin ei lähitulevaisuudessa valtiontalouden raameissa ole. Siksi I-pilarin ympäristöjärjestelmä, joka on EU:n maksama, kannattaa ottaa käyttöön kaikissa maissa – myös Suomessa.

Kolmanneksi U-kirjeessä esitetään jäsenmaille vapauksia ottaa ympäristön turvaverkkona olevaan ns. *ehdollisuuteen* vain niitä toimenpiteitä, jotka tuntuvat niistä itsestään mukavilta. Ehdollisuuden heikentäminen olisi kuitenkin tuhoisaa erityisen ympäristötavoitteiden saavuttamiselle tilanteessa, missä ympäristötoimien rahoitus II-pilarista on vähenemässä. Samalla menetettäisiin ehdollisuuden lisävoima: se sitoo kaikkia viljelijöitä – heitäkin, jotka eivät ota II-pilarin vapaaehtoisia ympäristötoimia käyttöön. Tätä ympäristön turvaverkkoa ei ole nyt varaa yhtään heikentää. Muuten ympäristötavoitteiden saavuttaminen vaarantuu.

Neljänneksi U-kirjeessä esitetään *ympäristötavoitteiden seurantaindikaattorien* vähentämistä. Se on ristiriidassa uudistuksen perustavoitteiden kanssa. Uudistuksessa siirretään valtaa ja vastuuta jäsenmaille. Juuri siksi strategisten tavoitteiden saavuttamista pitää voida seurata kattavasti. Vain näin ongelmiin voitaisiin puuttua ajoissa jo ohjelmakauden aikana esimerkiksi tukia uudelleen suuntaamalla.

Yhteenveto: Komission esityksiä suorien tukien katosta, ympäristöjärjestelmän ja ehdollisuuden pakollisuudesta jäsenmaille ja tehokkaasta seurantajärjestelmästä ei ole syytä vesittää. Muuten vaarannetaan uudistuksen tavoitteet myös monien ympäristöasioiden osalta.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi